

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2/6300 din 18.04.2023

La nr. 93 din 11.04.2023

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege cu privire la acordarea suportului financiar unic beneficiarilor de pensii și alocații sociale de stat.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Digitally signed by Rusu Iulian
Date: 2023.04.19 11:00:07 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Iulian RUSU

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	972
"19" 04	2023
Ora	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO23/8669 din 18.04.2023

la proiectul de lege cu privire la acordarea suportului financiar unic beneficiarilor de pensii și alocații sociale de stat

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este un deputat în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul, însoțit de nota informativă a acestuia, a fost înregistrat și se regăsește pe pagina web oficială a Parlamentului, după cum urmează: <https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/6351/language/en-US/Default.aspx> Inițiativa întrunește exigențele prevăzute de prevederile art.28 alin.(4) al Legii integrității nr.82

din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție.

În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.b) al Legii nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative a proiectului, finalitatea scontată a acestuia este sporirea protecției sociale a beneficiarilor de pensii și alocații sociale de stat cu venituri mici prin acordarea ajutorului în perioada sărbătorilor de Paști.

În acest sens, autorul propune acordarea unui suport financiar unic în sumă de 3000 de lei beneficiarilor de pensii pentru limită de vârstă, pensii de dizabilitate, pensii de urmaș, pensii pentru vechime în muncă, pensii pentru alte categorii de beneficiari, precum și beneficiarilor alocațiilor sociale de stat, stabilite în sistemul public de pensii până la 1 aprilie 2023, al căror quantum nu depășește 5000 lei.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesele *subiecților* care vor beneficia de suport financiar unic în sumă de 3000 de lei (beneficiarilor de pensii pentru limită de vârstă, pensii de dizabilitate, pensii de urmaș, pensii pentru vechime în muncă, pensii pentru alte categorii de beneficiari, precum și beneficiarilor alocațiilor sociale de stat, stabilite în sistemul public de pensii până la 1 aprilie 2023, al căror quantum nu depășește 5000 lei), fapt care nu este în detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017).

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

Autorul a indicat în nota informativă aferentă proiectului:

- *denumirea sau numele autorului și a participanților* la elaborarea proiectului actului normativ (elaborat și înaintat de către un deputat din Parlamentul Republicii Moldova, în conformitate cu art. 47 din Regulamentul Parlamentului aprobat prin Legea nr.797/1996);
- *condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite* (În temeiul art. VII¹ din Legea nr.147/2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, o asemenea practică de acordare a ajutoarelor financiare unice a existat anterior, fiind un suport considerabil și mult așteptat pentru aceste categorii de beneficiari- Hotărîrea Guvernului nr.654 din 23.09.2022. Acest suport este extrem de important în această perioadă, dat fiind explozia de prețuri în ultimii doi ani și creșterea galopantă a inflației, fapt care a dus la scăderea puterii de cumpărare a cetățenilor);

- *principalele prevederi* ale proiectului și evidențierea elementelor noi (acordarea unui suport financiar unic în sumă de 3000 de lei beneficiarilor de pensii pentru limită de vârstă, pensii de dizabilitate, pensii de urmaș, pensii pentru vechime în muncă, pensii pentru alte categorii de beneficiari, precum și beneficiarilor alocațiilor sociale de stat, stabilite în sistemul public de pensii până la 1 aprilie 2023, al căror cuantum nu depășește 5000 lei).
- *descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene* (proiectul nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene);
- *modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare* (nu contravine cadrului normativ actual).

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) *fundamentarea economico-financiară*”. Conform notei de argumentare a proiectului, implementarea acestuia presupune alocări financiare din contul mijloacelor bugetare. Potrivit autorului *Guvernul, prin intermediul Ministerului Finanțelor, urmează să planifice și identifice resurse deja din bugetul pentru anul 2023.*

Conform pct.5 al Anexei nr.1 la Legea cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017, compartimentul dat, în mod indispensabil *descrie impactul economico-financiar, cu indicarea cheltuielilor (bugetare și nebugetare) necesare pentru implementarea prevederilor noului act normativ și, după caz, a veniturilor generate de noile reglementări.*

Coroborat cu concluziile analizei compartimentului I.5.1. al prezentului raport de expertiză anticorupție, se remarcă *întrunirea parțială a exigențelor de tehnică legislativă* statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017 și se recomandă evaluarea și reflectarea cheltuielilor necesare pentru implementarea proiectului.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

- a) *se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]*
- c) *terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]*
- e) *se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]*
- f) *se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;*
- g) *se evită tautologiile juridice;*
- h) *se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]*”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.&n

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului, nu conțin norme procedurale de reglementare a activității entităților publice/agenților publici

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Potrivit notei informative a proiectului, finalitatea scontată a acestuia este sporirea protecției sociale a beneficiarilor de pensii și alocații sociale de stat cu venituri mici prin acordarea ajutorului în perioada sărbătorilor de Paști. În acest sens, autorul propune acordarea unui suport financiar unic în sumă de 3000 de lei beneficiarilor de pensii pentru limită de vârstă, pensii de dizabilitate, pensii de urmaș, pensii pentru vechime în muncă, pensii pentru alte categorii de beneficiari, precum și beneficiarilor alocațiilor sociale de stat, stabilite în sistemul public de pensii până la 1 aprilie 2023, al căror quantum nu depășește 5000 lei.

Inițiativa întrunește exigențele prescrise de prevederile art.28 alin.(4) al Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție.

În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile *art.8 lit.b)* al Legii nr.239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă a proiectului a fost întocmită cu *întrunirea parțială a* exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017 și se recomandă evaluarea și reflectarea cheltuielilor necesare pentru implementarea proiectului.

Prevederile proiectului promovează interesele *subiecților* care vor beneficia de suport financiar unic în sumă de 3000 de lei (beneficiarilor de pensii pentru limită de vârstă, pensii de dizabilitate, pensii de urmaș, pensii pentru vechime în muncă, pensii pentru alte categorii de beneficiari, precum și beneficiarilor alocațiilor sociale de stat, stabilite în sistemul public de pensii până la 1 aprilie 2023, al căror quantum nu depășește 5000 lei), fapt care nu este în detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017).

Se accentuează faptul că potrivit art.131 alin.(4) al Constituției RM: *“Orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sînt acceptate de Guvern”.*

18.04.2023

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Cristina CHISTOL, Inspector principal

Digitally signed by Chistol Cristina
Date: 2023.04.18 14:28:21 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

